

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

UITGAVE VAN DE VERENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ, VERENIGING TOT EVALUATIE VAN ALTERNATIEVE BEHANDELMETHODEN EN TOT BESTRIJDING VAN DE KWAKZALVERIJ

Redacteur J. Th. Balk, Keeverberg 54, 1082 BE Amsterdam

Verschijnt 4 x per jaar

PSYCHOLOGISCH EFFECT OVERHEERSEND IN EXPERIMENT MET MAGNETISEURS

Daling van bloeddruk bleek slechts tijdelijk te zijn

Het wordt nogal eentonig — al die vertoningen op het beeldscherm zonder voldoende tegenstroom. De grootste onzin kan worden uitgekraamd maar een heldere repliek blijft maar al te vaak uit. En maar al te vaak draait er bij zo'n uitzending op uit dat een weinig kritisch publiek overtuigd wordt van het heil dat de alternatieven zouden brengen.

Die indruk kregen we ook weer in sterke mate van een veel bekeken uitzending van de NCRV in de rubriek "Rondom tien" met de titel: Hebben magnetiseurs genezende kracht? Wat hieronder volgt is de vrucht van eigen aantekeningen, aangevuld door het boekje dat Hans Sleuwenhoek en Hans Attevelt samenstelden naar aanleiding van die uitzending en dat simpelweg heet "Magnetiseurs", een zestig bladzijden grote uitgave van de NCRV. Compleet met een wegwijzer hoe een betrouwbare genezerik te vinden (adressen van drie organisaties die zich met de z.g. paranormale geneeswijze bezig houden) En dat alles bij de openbaarmaking van een onderzoek over de invloed van paranormale geneeswijzen op de bloeddruk dat allerminst gunstig afliep voor de magnetiseurs en magnetiseuses.

Allereerst kregen we een "gelovige" te zien. Andra Laarhuis vertelde van haar ervaringen met een magnetiseur: "t Heeft geholpen". Ze had een blessure links onder de rug, ze kreeg zoeltjes in de schoenen maar dat was het niet. De magnetiseur had "de spanning" weggehaald in twee maanden tijds. Nu "sport" ze weer.

Na nog een andere mevrouw wier zoontje van vijf van zijn bronchitis was afgeholpen kwam de heer Eggersman. Die hoort maar steeds een fluittoon in de oren. De magnetiseur had geen verbetering gebracht, "de wetenschap (! — red. AtdK) is nog niet zo ver", aldus deze strijker.

"Aan mijn lijf geen polonaise"

Mevrouw Van Batenburg was lang van stof. Al was zij de mening toegedaan "aan mijn lijf geen polonaise" — ze had toch tenslotte op aanraden van haar moeder

voor pijn in de arm een magnetiseur opgezocht. Dat bleek niet eens het oude vieze mannetje te zijn dat zij verwachtte. En hij had gevraagd: Zit U met uw handen in koud water? Dat had haar zeer verbaasd. Hoe kon hij nu weten dat zij in een horecabedrijf elke dag bierglazen spoelde? "Hij heeft me in een paar weken van de pijn afgeholpen en een poos later ben ik aan mijn schouder geopereerd".

Presentator Sleuwenhoek deelde vervolgens mede dat het aantal behandelingen van magnetiseurs per jaar 1,75 miljoen zou bedragen. Er zijn 55.000 patiënten onder behandeling van magnetiseurs. Vervolgens was het woord aan Hans Attevelt over het onderzoek naar de effecten van "strijkers" op de menselijke bloeddruk. Voor dit experiment is van overheidswege vier ton beschikbaar gesteld. Door het ministerie van WVC.

In het boekje van de NCRV, dat wij hierboven al noemden staat met enige nadruk dat de heer Haak, werkzaam op dit ministerie zei, dat het resultaat (van het bloeddruk — experiment) er in ieder geval toe zal leiden dat de paranormale geneeswijzen een stukje meer erkenning krijgt. Moeten we daaruit afleiden dat het ministerie een subsidie geeft om paranormale geneeswijzen te stimuleren?

Terug nu naar Attevelts uiteenzetting van het Utrechtse experiment. Te hoge bloeddruk laat zich eenvoudig registreren. De 120 lijdende aan te hoge bloeddruk die voor het experiment waren uitgezocht uit 2000 aanmeldingen kwamen wekelijks naar Utrecht. Zij werden verdeeld in drie groepen, waarvan een groep rechtstreeks behandeld werd door twaalf "erkende" magnetiseurs. Deze groep werd vijftien maal behandeld. De twee andere groepen wisten niet of ze behandeld werden op afstand — achter een ruit met "eenrichting"-verkeer — of in het geheel niet werden behandeld. De zaak was strak georganiseerd. Een arts was telkens aanwezig. Vijftien weken lang traden dezelfde magnetiseurs op.

Vereniging tegen de Kwakzalverij

Opggericht 1 januari 1881

Correspondentie-adres: Bergse Dorpsstraat 101
3054 GC Rotterdam tel 010-4187149

BESTUUR:

Voorzitter: C.W.Chr. Deurman, Arnhem
Secretaris: I.A. van de Graaff, Rotterdam
Penningmeester: H.A.M. Voorbij, Vinkeveen
Leden: G.R. van den Berg, Amsterdam
prof. B.S. Polak, Amsterdam
D. Uitterdijk, Medemblik

Adviserende leden:

S. Lelie, Middelburg
prof. dr. F.A. Nelemans, Duivendrecht

Postgiro van de Vereniging: 32237 ten name van
Penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzal-
verij, Vinkeveen.

De **contributie** bedraagt thans f 30; voor studenten
en leerlingverpleegkundigen f 10; begunstiger wordt
men door een schenking aan de vereniging van
minimaal f 100.

"Ik werd platweg gezegd melig"

Gevraagd naar hun ervaringen zei een patiënte die
"achter de ruit" had gezeten: Ik kreeg een grote rust
over mij. En een heer: "Ik werd gewoon lui, platweg
gezegd melig. 't Is opvallend!" Een vrouw die behan-
deld was werd rustiger. Een niet-behandelde vrouw uit
de controlegroep werd ook rustiger. Een ander lid van
de controlegroep (achter de ruit, maar geen afstands-
behandeling) had geen verandering bespeurd.

Een magnetiseuse vertelde dat zij afstandsbehande-
ling toepast; zij was achter de ruit daarmee actief. "De
energie kan door de ruit", verzekerde zij. Sterker nog:
zij behandelt op afstand iemand in Canada!

Bij het experiment werd de diastolische druk telkens
gemeten met als uitkomst dat de bloeddruk van de
rechtstreeks behandelde groep 10 pct. lager werd na
vijftien behandelingen. Van degenen die "op afstand"
— dus achter de ruit — werden behandeld — bedroeg
de daling 9 pct.; van de niet behandelde controlegroep
beliep de daling van de diastolische bloeddruk 7 pct.
De beide groepen achter de ruit wisten niet of zij
behandeld werden of niet. Elke groep bestond uit 40
personen.

Attevelt vond het resultaat verrassend. De psycho-
logische factor is het belangrijkste constateerde hij. Het
verschil tussen de op afstand behandelde groep en de
controlegroep — een daling van 2 pct. — meende hij te
kunnen toeschrijven aan de psi-factor. Dat is een wel
heel gemakkelijke constatering, die precies past in het
straatje van de paranormale genezers. Maar kunnen

die 2 pct. niet berusten op een foutieve interpretatie
van niet-paranormale invloeden?

Men kan er lang of kort over discussiëren maar in de
praktijk moet worden geconstateerd dat na afloop van
het experiment de hoge bloeddruk niet blijvend bleek
te zijn verbeterd door het optreden van de magneti-
seurs — de oorspronkelijke waarden keerden terug.

Nog meer onderzoeken?

Eerlijkheidshalve dient te worden vermeld dat Attevelt
de plotselinge stijging van het bloeddruk na de be-
handeling eveneens naar voren bracht. Hij achtte een
vervolg op dit onderzoek wel gewenst en bekende: Ik
weet niet wat psi voorstelt. Kunnen we dat op de duur
aantonen?

In de uitzending werden de grafiekjes van de
bloeddrukdaling tijdens het Utrechtse experiment ge-
toond. Maar Hans Sleuwenhoek haalde ook nog een
voormalige dokters-assistente voor de camera, die
over de "gave" zegt te beschikken. Henny Blom werkt
al twaalf jaar als magnetiseuse. Zij kon nu tonen, voor
de camera, wat zij zoal presteert. Zelf heeft ze geen
opleiding gevolgd maar dat belet haar niet om nu deel
te nemen aan opleidingen en trainingen die worden
georganiseerd door de S.O.O.P., de stichting onder-
zoek en opleiding paranormaal begaafden te Pur-
merend. De S.O.O.P.-cursussen die vijftien maanden
duren kosten f 2750.

De patiënte die voor de televisiecamera door Henny
Blom werd behandeld leed aan migraine maar dat wist
de magnetiseuse niet. Die legde volgens het oude
strijkers-recept de handen op het hoofd van de patiënte
en, men kon het verwachten, "ik voel nu een soort
stroom in mijn handen".

De patiënte: Ik voel niets!

Henny Blom maakt nu bewegingen met de handen
of ze iets weg wil slaan. Ze heeft het over "inkt".

De spectaculaire genezing voor het oog van de
camera echter blijft uit. Het is wel een mooi beeld dat
de magnetiseuse gebruikt: de handen als "vloeiend
van de "inkt" maar daar blijft het bij.

Van infectieziekten moet je afblijven, getuigt me-
vrouw Blom. Ik heb goede ervaringen met reuma-
patiënten maar het lukt niet met iedereen.

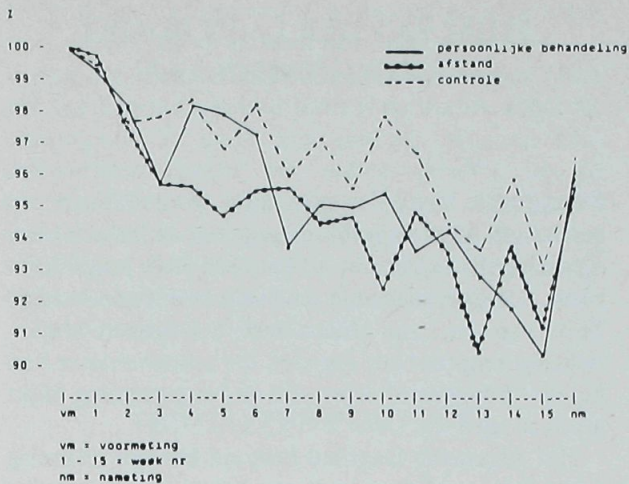
Sleuwenhoek: Hoe kan ik nu weten of U een goede
magnetiseuse bent? Moet je er in geloven?

Henny Blom: Mensen die niet in paranormaal gene-
zen geloven zijn nog wel eens sneller te genezen.

Drs. G.G. Geyskes: geen sterk effect

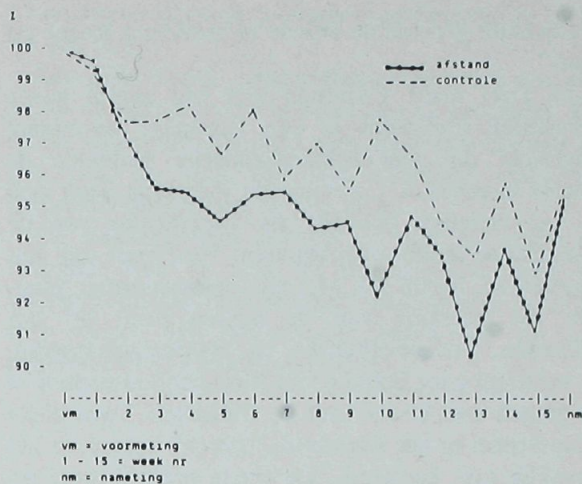
Aan het woord kwam vervolgens een medewerker van
de medische faculteit van de Rijksuniversiteit Utrecht,
drs. G.G. Geyskes, die samen met drs. J.J. Beutler aan
het experiment had meegewerkt. "Meten is weten",
aldus Geyskes. Hij vertelde nooit negatief tegenover
het experiment te hebben gestaan maar over het
resultaat moest hij zeggen: Het is geen sterk effect, zo
waarschuwde hij.

Er moge hierbij nog worden opgemerkt dat van de
120 deelnemers aan het onderzoek 67 pct. medicijnen

Figuur 1

De gemiddelde diastolische bloeddruk van de drie groepen gedurende het experiment in procenten; op de horizontale as de weeknummers, op de verticale as de percentages. De voormeting is 100.

Figuur 2

De gemiddelden tijdens het vijftienweekse experiment van de groep die "op afstand" werd behandeld en de controlegroep. In procenten van de voormeting, een week voor het experiment begon. (Figuren ontleend aan "Magnetiseurs", een uitgave van de NCRV)

gebruikte tegen te hoge bloeddruk. Zij zijn dat ook blijven doen tijdens het experiment. De verlaging van de bloeddruk die tijdens het experiment optrad was van dezelfde orde bij degenen die medicijnen gebruikten als bij degenen die dit niet deden.

De hier boven al genoemde heer Haak van het ministerie van WVC deelde mede, dat er nog wat geld over is, van de beschikbare vier ton. Dat zal worden gebruikt om het probleem van de herkenbaarheid van "goede genezers" wat duidelijker te maken.

OFFENSIEF DER PARANORMALEN

De gelovigen in het paranormale genezingscircuit pogen de uitkomsten van het Utrechtse bloeddruk-experiment om te buigen naar eigen wensen en inzichten. Zij maken zich er erg boos over dat ze in de krant moesten lezen dat de paranormale beïnvloeding van de gezondheid niet was bewezen door het experiment. De teevee-uitzending van de NCRV, Rondom Tien, liet immers juist het tegenovergestelde zien, beweert inzender Wigholt Vleer uit Norg in het Nieuwsblad van het Noorden van 3 juni j.l.

Er moet aan worden toegevoegd dat de presentatie van de resultaten van het kostbare onderzoek waarvoor 120 lijdende aan hoge bloeddruk zich ter beschikking hadden gesteld was ingebed in een uitzending die van onverholven sympathie getuigde voor de magnetiseurs. Hetgeen ook blijkt uit het boekje dat de NCRV liet samenstellen door Hans Sleuwenhoek en Hans Attevelt. ("Het is een beknopte gids voor iedereen die zich door een paranormale genezer laat behandelen, voor wie zo'n behandeling overweegt maar er te weinig

van weet, en voor allen die hun kennis over de paranormale geneeswijze willen vergroten").

Inzender Wigholt Vleer vond dat Attevelt die het over een psychologisch effect had bij de daling van de bloeddruk verzuimde er op te wijzen, dat bij personen die deelnemen aan een para-psychologisch object of zich er voor "open" stellen altijd een verbetering van inzicht, bewustzijn of gezondheid optreedt omdat men zich los maakt van het materiële of dogmatische en zich openstelt voor kosmische invloeden. De verklaring daarvoor moet volgens de inwoner van Norg worden gezocht in de "holistische benadering mikrokosmos (mens) en makrokosmos (heelal). Een paranormale genezer en de esoterici beleven deze eenheid en daardoor gaan de psi-krachten werken".

Zo klaar als een klontje, Wigholt!

HOMEOPATHISCH HET BOS IN

J. Plantinga, sinds jaar en dag op de alternatieve toer en thans woonachtig in het Friese Scherpenzeel heeft in de dagbladen aangesloten bij de Grote Provinciale Pers ampel publicatie gekregen van zijn allernieuwste denkbeelden: genees de stervende bossen langs homeopathische weg.

De 73-jarige drs. Johan Plantinga heeft hierbij het oog gericht op het door een Zwitserse drogist ontwikkelde Biplantol. Hoofdbestanddeel is uronzuur maar verder zitten er sporenelementen in en slijmstoffen van maar liefst negentig boomziekten. Plantinga probeerde het op de kamerplanten van zijn vrouw en hij zag dat het goed was. "Een zieke

kokospalm groeide na enkele behandeling ineens als kool”.

In Trier heeft Plantinga met een aantal geestverwanten inmiddels al een Europese vereniging opgericht om met homeopathische middelen de bossen te genezen. De econoom Plantinga heeft zich in het verleden geweed als voorvechter van de biologische landbouwmethoden. Veel heeft dat niet opgeleverd, meent hij. Met zijn tegenwoordige plannen tot genezing van de bossen heeft hij bot gevangen. Staatsbosbeheer, de Heidemaatschappij, de vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten — ze gingen niet in zee met de Biplantol. Twee zieke bospercelen in het Brabantse “kuren” echter op het ogenblik met Biplantol. De eerste praktijkproef op grote schaal. Landschapsarchitect Van Kester zag al een flink verschil tussen de al of niet behandelde jonge aanplant en de sceptische boswachter zou gematigd optimistisch zijn.

CEL THERAPIE IN OPSpraak

Het Bundesgesundheitsamt in Berlijn heeft dezer dagen de verkoop verboden van 253 “Frischzellen”-preparaten. Binnen vrij korte tijd overleden drie patiënten aan de gevolgen van een allergische shock. Het is overigens reeds lang bekend dat de celtherapie, door Niehans in de jaren dertig geïntroduceerd, bepaald niet zonder risico is. In het eind vorige jaar verschenen boek Auszenseitermethoden in der Medizin, dat wij in het juninummer van het Actieblad tegen de Kwakzalverij uitvoerig besproken vindt men onder de noemer celtherapie de volgende opmerking: “De methode is omstreden omdat de beweerde resultaten niet bevestigd konden worden terwijl ernstige gevolgen met acute shock-symptomen en met een chronisch ziekteverloop (polyneuritis van het type Landry-Guillain-Barré) zijn opgetreden, die deels een dodelijke afloop hadden”.

Het vermoeden werd in Duitse kranten uitgesproken dat ook een bekende sportvrouw, de 26-jarige Birgit Dressel een slachtoffer zou zijn van een injectie met “Frischzellen”. Zij stierf op 10 mei j.l. aan de gevolgen van een allergische shock in een ziekenhuis te Mainz. De “frischzellen” zijn afkomstig uit een schapefoetus en zijn onmiddellijk na de verwijdering uit het foetus ingevroren. Birgit Dressel kreeg bij prof. Armin Klümper in Freiburg een aantal injecties. Klümper heeft tal van topsporters onder behandeling die hun conditie willen handhaven of verbeteren. De allergische shock zou verergerd zijn door het toedienen van een intussen verboden pijnstillend middel Buscopan compositum en een ander middel, metamizol.

THIM VAN DER LAAN BOORT EEN GOUDMIJN AAN

De officiële artsen mogen later puin ruimen, zo beëindigde De Telegraaf onlangs een artikel over een opleiding die in Utrecht is begonnen voor acupuncturisten. De internationale academie voor fysiotherapie Thim van der Laan aldaar heeft een aparte studierichting acupunctuur opgezet. De schoolverlater kan het op “hboniveau” leren! En de belangstelling blijkt groot te zijn.

Het Algemeen Dagblad bestond het een uitvoerig gesprek te publiceren met een leraar van de nieuwe studierichting, de Weerter acupuncturist A. van de Burg. Hij zegt zich op de “universiteit van Parijs” te hebben gespecialiseerd in acupunctuur. Met zijn Philippijnse vrouw Zeny bestudeert hij in zijn oosters ingerichte boerderij in Weert de oude en nieuwe Chinese geschriften, aldus het AD. Even een sprokkeling uit de wijsheden die Van de Burg verkondigde en die zwart op wit in de krant werden afgedrukt: “Het gaat er om de kennis van de mens toe te passen op de wetten van de natuur. Eigenlijk zijn het hele simpele dingen. In Nederland werd vroeger tegen iemand die overwerkt was gezegd: Ga maar even dauwtrappen. Nu kan met acupunctuur de stoornis in het lichaam worden opgespoord en worden behandeld met elektronische magneetvelden”.

Deze pieren van de “taoïstische wetenschap” zal de heer Van den Burg dus in Utrecht zijn studenten openbaren. Overigens is Alfons van den Burg wel zo voorzichtig om vast te stellen dat de acupunctuur niet alles kan.

Nu terug naar wat we in De Telegraaf lazen over “De goudmijn van de hulpeloosheid”. We citeren met instemming: “Of het nu om toverkollen, engelen of officieel afgestudeerde homeopathen gaat maakt niet uit: er gebeurt iets onbegrijpelijks met het geteisterde lichaam en daarvoor geef je graag geld uit. Baat het niet, het schaadt ook niet, denkt de patiënt optimistisch”.

De internationale academie voor fysiotherapie Thim van der Laan is een officieel erkende onderwijsinstelling. De school zal zeker dertig studenten aannemen voor de nieuwe opleiding. Dit wordt op dit ogenblik nog niet gesubsidieerd maar het schoolbestuur zal daar wel een verzoek voor indienen. Geen zorg echter voor het eerste jaar: dan krijgen ook de toekomstige acupuncturisten een basisopleiding die precies dezelfde is als die voor de toekomstige fysiotherapeuten.

Het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen staat volstrekt niet afwijzend tegenover alternatieve geneeswijzen. Sinds januari van dit jaar kan, lezen wij in De Telegraaf, een academische acupunctuur-opleiding worden gevolgd aan de Rijksuniversiteit te Groningen. Echter — die staat alleen open voor artsen en tandartsen. Wat de ziekenfondsen betreft —